

Τα αιολικά πάρκα και γενικότερα οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) είναι η λύση για την κρίση των τιμών ενέργειας που εμφανίστηκε στην Ευρώπη την τελευταία περίοδο. Αν η πράσινη ενεργειακή μετάβαση είχε ολοκληρωθεί πριν από 5 ή 10 χρόνια τώρα, δεν θα βιώναμε τη σημερινή κρίση. Και αυτό γιατί η εκτόξευση των τιμών ρεύματος στην αγορά οφείλεται στην εκτόξευση τιμής του φυσικού αερίου και στην εξάρτηση που δημιουργούν τα εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα.

Μονόδρομος

Η ταχεία ανάπτυξη των ΑΠΕ αποτελεί μονόδρομο, διότι έχουν συγκεκριμένα πλεονεκτήματα που απαντούν –σε μόνιμη βάση– στην σημερινή κρίση:

Τα αιολικά πάρκα και τα φωτοβολταϊκά εξασφαλίζουν τον πιο φθηνό ηλεκτρισμό προς όφελος των καταναλωτών.

Ακόμα και πριν από την τρέχουσα κρίση, το κόστος τους ήταν σαφώς πιο μικρό από τα ορυκτά καύσιμα και τα πυρηνικά. Αυτό τεκμηριώνεται από πληθώρα μετρήσεων και μελετών παγκοσμίως. Αναφέρεται ενδεικτικά η 14η έκδοση του διεθνούς οίκου Lazard που δημοσιοποιήθηκε πριν από την κρίση και καταγράφει κάθε έτος το κόστος παραγωγής ηλεκτρισμού από διάφορες τεχνολογίες: Οι φθηνότερες τεχνολογίες είναι τα φωτοβολταϊκά μεγάλης κλίμακας με μέσο κόστος παραγωγής 37 \$/MWh και τα αιολικά πάρκα με 40 \$/MWh. Στον αντίποδα, οι ακριβότερες τεχνολογίες ήταν οι σταθμοί άνθρακα με 112 \$/MWh, τα πυρηνικά με 163 \$/MWh και οι σταθμοί αιχμής φυσικού αερίου με 175 \$/MWh. Ενδιαμέσως είχαμε τους σταθμούς φυσικού αερίου συνδυασμένου κύκλου με 59 \$/MWh, τα φωτοβολταϊκά κοινοτήτων με 80 \$/MWh και τη γεωθερμία με 80 \$/MWh.

Φθηνότερο κόστος

Πλέον –μετά την έναρξη της κρίσης– τα νέα αιολικά πάρκα στην Ελλάδα παράγουν 3-4 φορές φθηνότερο ηλεκτρισμό σε σχέση με το σημερινό κόστος ηλεκτροπαραγωγής από φυσικό αέριο και 2-3 φορές φθηνότερο σε σχέση με τον λιγνίτη. Το κόστος παραγωγής από τις ΑΠΕ είναι γνωστό και προβλέψιμο εκ των προτέρων για τα 20 και πλέον έτη λειτουργίας των επενδύσεων. Οι ΑΠΕ δεν έχουν κόστος καυσίμου και έτσι δεν είναι εκτεθειμένες στις διακυμάνσεις των τιμών των καυσίμων. Συνεπώς, με τις ΑΠΕ η εθνική οικονομία γνωρίζει το ενεργειακό της κόστος για τις επόμενες δεκαετίες και δεν έρχεται αντιμέτωπη με οδυνηρές εκπλήξεις, όπως η τρέχουσα.

Η ενεργειακή ανεξαρτησία που προσφέρουν οι ΑΠΕ είναι πολύτιμη για τη γεωπολιτική θέση της Ελλάδας και συνολικά της Ευρώπης. Ένα από τα διδάγματα της σημερινής κρίσης είναι ότι τα εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα γίνονται εύκολα πόνι στα χέρια των εξωτερικών προμηθευτών για να επιδιώκουν αύξηση της γεωπολιτικής τους ισχύος σε βάρος της Ευρώπης. Η Ελλάδα μπορεί να προσφέρει στην ενεργειακή ανεξαρτησία όλης της Ευρώπης, αν αξιοποιήσει το πλούσιο αιολικό (χερσαίο και θαλάσσιο) δυναμικό της και γενικά όλες τις ανανεώσιμες πηγές που διαθέτει σε αφθονία.

Η μετάβαση

Τα παραπάνω πλεονεκτήματα δεν ανατρέπονται καθόλου από το γεγονός ότι ο στόχος για

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Γ. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ**
γενικού διευθυντή
Ελληνικής Επιστημονικής
Ενώσης Αιολικής Ενέργειας
ΕΛΕΤΑΕΝ

Πρέπει να ενισχύσουμε την προστασία των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων και να εισαγάγουμε προσωρινούς μηχανισμούς αντιστάθμισης των υψηλών τιμών ορυκτών καυσίμων

την ενεργειακή μετάβαση προϋποθέτει, εκτός από πολλές ΑΠΕ, σημαντικές επενδύσεις και σε άλλες υποδομές και ιδίως αποθήκευση και δίκτυα. Οι αναλυτικές μελέτες και προσομοιώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δείχνουν ότι, με την ενσωμάτωση όλων αυτών των αναγκαίων επενδύσεων, το συνολικό κόστος για τον καταναλωτή παραμένει μειωμένο. Για παράδειγμα, σύμφωνα με τις αναλύσεις του ΕΜΠ (που εκτελεί για λογαριασμό της Επιτροπής τις σχετικές μελέτες), η

αυξημένη (σύμφωνα με τον νέο ευρωπαϊκό στόχο Fit-to-55), διείσδυση ΑΠΕ στην Ελλάδα το 2030 συνεπάγεται 15% χαμηλότερες τιμές ηλεκτρισμού στην αγορά σε σχέση με το σημερινό ΕΣΕΚ.

Στην Ελλάδα, η απολιγνιτοποίηση έχει ξεκινήσει από το 2010 και εξελίσσεται με μειωμένο ρυθμό. Η συνολική παραγωγή από λιγνίτη που το 2010 ήταν περίπου 30 GWh υποχώρησε σε κάτι περισσότερο από 25 GWh το 2014, σε 17 GWh το 2018 και 10 GWh το 2020. Η απολιγνιτοποίηση είναι το πρώτο βήμα για τη συνολική απανθρακοποίηση του ενεργειακού συστήματος. Όπως αναφέρθηκε, εκτός από περιβαλλοντικός, ο λόγος για αυτό ήταν και παραμένει και οικονομικός.

Ενώ όμως όλοι συμφωνούν ότι η ενεργειακή μετάβαση είναι ο τελικός στόχος, ακούγονται διαφωνίες για την ταχύτητα αυτής της μετάβασης. Η απάντηση έχει δοθεί επανειλημμένα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή: όχι μόνο δεν πρέπει να καθυστερήσουμε, αλλά πρέπει να επιταχύνουμε προς τις ΑΠΕ. Ακόμα πιο πρόσφατα, ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας ΙΕΑ, στην παγκόσμια μελέτη World

Energy Outlook 2021, υπογράμμισε: «Η ανάλυση του ΙΕΑ έχει επανειλημμένα τονίσει ότι η αύξηση των δαπανών για την ανάπτυξη τεχνολογιών και υποδομών καθαρής ενέργειας παρέχει τη διέξοδο από αυτό το αδιέξοδο, αλλά αυτό πρέπει να συμβεί γρήγορα, διαφορετικά οι παγκόσμιες αγορές ενέργειας θα αντιμετωπίσουν μια ταραγμένη και ασταθή περίοδο».

Ζήτημα ταχύτητας

Η ταχύτητα αύξησης των ΑΠΕ έχει, λοιπόν, σημασία. Διότι όσο το ενδιαμέσο διάστημα της μετάβασης μεγαλώνει, μεγαλώνουν μαζί του και τα προβλήματα:

Πρώτον, αν οι επενδύσεις ΑΠΕ, αποθήκευσης, δικτύων κ.λπ. καθυστερήσουν, θα υπάρξει κίνδυνος για

την ασφάλεια εφοδιασμού (αυτό είναι το αδιέξοδο στο οποίο αναφέρεται ο ΙΕΑ).

Δεύτερον, όσο η εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα παραμένει υψηλή, θα εμφανίζεται διαρκώς ο κίνδυνος νέων κρίσεων. Γι' αυτό, κατά το ενδιαμέσο διάστημα πρέπει να ενισχύσουμε την προστασία των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων και να εισαγάγουμε προσωρινούς μηχανισμούς αντιστάθμισης των υψηλών τιμών ορυκτών καυσίμων, χρησιμοποιώντας πιθανά, μεταξύ άλλων, τους αυξημένους πόρους από το Σύστημα Εμπορίας Εκπομπών ETS.